

# MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési ára:

Negyedévre 2 pengő

Száma: 20 fillér.

Szerkesztőség 107, kiadóhivatali telefon sz. 67.

## Teljesítsük

### kötelességünket!

Ma talán különösen időszzerű Andrassy Gyulának, a nagy külpolitikusként és történésznek megállapítását idézni, hogy a magyarság legnagyobb teljesítménye az, hogy fennmaradt — írja Ghyczy Jenő m. kir. külügyminiszter „Teljesítsük kötelességünket” című cikkében.

A békés fejlődés korszakaiban talán pesszimiztikusan hangzott ez a megállapítás, nehéz időben azonban bizalmat és elszántságot meríthetünk belőle, mert tíz évszázad küzdelmeinek és válságának eredménye szűrődik le benne. A fennmaradás útja az önvédelem, a nemzet erkölcsi és fizikai állagának érdekeinek, a szabadságon alapuló hagyományos rendjének és területének védelme. A magyar politika útja nem is a hódítás, hanem az önvédelem.

Nem volt hódítás az, amikor Magyarország érvényesítette igényét arra, amit tulajdonának tekintett és nem vezette idegen területek meghódításának szándéka vagy reménye akkor sem, amikor az események ereje a nem hadviselés állapotából belekényszerítette a fegyveres önvédelembe. Önmagát védi most is, amikor erejét ismét határain belül gyűjti össze, amikor az ősi hazában lábhoz tett fegyverrel várja, hogy a helyzet parancsa milyen új feladatok elé állítja. A háború eddig elkerülte Magyarországot, az események gyors alakulása vagy váratlan fordulata azonban közelebb hozhatja azt határainkhoz, amikor is állami függetlenségünk, területünk, nemzeti örökségünk védelme a legnagyobb erőfeszítéseket fogja megkövetelni minden egyes magyar embertől.

A legnagyobb erőfeszítéseket, de a legnagyobb fegyelmet is, mert az önfenntartás, a nemzeti becsület az élet

logikájának törvényei nem ismernek kivételt.

A történelmi idők kockázatokkal járnak. Botorság volna azt hinni, hogy Magyarország kockázat és megpróbáltatások nélkül juthat el a háború válságain keresztül az igazságos békéhez, de felelőtlenség volna a kockázatok és áldozatot könnyelműen keresni, a Deák Ferenc mondogta, hogy a hazáért mindent kockára kell tenni, kivéve a hazát magát.

*A mai magyar nemzedék kötelessége ezért ugyanaz, mint az összes előző nemzedéké: Szent István alkotását, az ezer esztendőes keresztény magyar államot fenntartani munkával, közös erőfeszítéssel és ha kell áldozattal, hogy továbbra is a kereszt jelében, a méltányos törvény rendjében élhessen s teljesíthesse kötelességeit önmagával és a keresztény európai népek nagy családjával szemben.*

## 1,735.140 pengő Mohács város 1944. évi költségvetésének szükséglete.

Változatlanul megmarad a 80%-os pótdadó és 6%-os kereseti adó.

Mohács megyei város képviselőtestülete szeptember hó 3 án tartott közgyűlésen tárgyalta Mohács város 1944 évi költségvetését. *Vitéz Szőnyi Alajos* polgármester üdvözölte a megjelenteket, majd rátértek a tárgysorozatra. *Vitéz Zórád Károly* legfőbbadófizető képviselőtestületi tag elhunytával helyére *Schneider Lajos* póttagot hívta meg a képviselőtestület. Tudomásul vette az 1942 évi polgármesteri jelentést, majd a tűzoltóság felszerelésének kiegészítésére három motorfecskendő vásárlását határozta el e célra 60 000 P-ös kölcsön felvételét szavazta meg, míg a tűzoltó laktnya bővítésével kapcsolatban a Szász féle ház kisajátítási költségeire fedezetül a földadóból várható 70 000 P-ös felesleget jelölje ki, majd elfogadta a r. k., ref. görögkeleti elemi népiskolák 1944 évi költségvetését, az iparos és kereskedőtanonciskola 1943 évi II. sz. pótköltségvetését. Ezután általános figyelem közepette *Herger Zoltán* főtanácsos ismertette Mohács város 1944 évi költségvetését. A költségvetés általánosságban magán hordja az általános áremelkedést.

A személyi illetményeknél a kormányrendelet emelte a fizetéseket a nyugdíjasoknál is s ennek következtében az előirányzat a múltévihez képest emelkedett, ugyanígy a pótilletményeknél is. A dologi kiadások általában a múlt évi szinten mozognak kivéve a fűtési anyagbeszerzési, irodai költségek, a fuvarok ruházati anyagok drágulása miatt beállott emelkedéseket. Mezőrendőri kiadásoknál a lótarthatások emelkedtek

s miután a mezőrendőri pótdadó csak 63%-ban fedezi a kiadásokat a mezőrendőri pótdadót a költségvetés 36 5%-ra emeli fel. A lovasított mezőrendőrök létszámát 7-re emelik. Az államrendőrségi költségeknek eredetileg megállapított összegének 2/3 része szerepel, mint hozzájárulás.

Légvédelmi költségek csak mint fenntartási költségek szerepelnek. Rendeletek által előírt beruházásokat a város múlt évben eszközölte, itt új tételként a Légoltalmi Liga dologi kiadásaihoz való hozzájárulás szerepel. A közegészségügyre fordított kiadások 41 315 P. A kötelező háziszemét fuvarozási költségek emelkedtek, ezért a díjtételt 36%-kal kellett volna emelni, de, miután a múlt évről megtakarítás mutatkozik azt csak 20%-al emeli a költségvetés.

Állategészségügyre 72 235 P-öt fordít a költségvetés. Ebben bent van az apaállattartás 40 000 P-ös költsége is. Az apaállattartás a szigeti gazdák tartási díjainak emelkedése miatt lényesen emelkedett s ezért a fedezetési díjakat 25 pengőben kellett megállapítani, ennek dacára még 4 000 P-ös költség hárul a háztartás terhére. Az állategészségügynél új tétel a marhalevel kiállítás díjából származó 77 600 pengő előirányzat.

Kulturális kiadásoknál ovodákra 25 000 P, iparostanonciskolára 10 000 P, városi gimnáziumra 68 151 P az előirányzat. Utóbbinál a bevétel 30 000 P már figyelembe véve 15 tannerő után a beígért 80%-os államsegélyt, tehát a gimnáziumnál

38 000 P a ráfizetés, a múlt évi vel szemben kevesebb.

Új tétel egy hadiárva neveltetési költsége 2 400 P, a leventelaphoz hozzájárulás 22 800 P, Intézmények és egyesületek támogatására 7 000 pengő. Vallási terhek 8 800 P. Szegényügy 53 000 P. Itt emelkedett a gongozottak élelmezési költsége és a Magyar Normához való hozzájárulás. Napközi otthonokra az előirányzat 17 000 P ebből a Nép- és Családvédelmi Alap 9 000 P-öt vállal át.

Közbiztonsági és jéggyár 76 000 P, ahol a vágási díjak kormányhatósági emelése folytán 86 000 P-ös bevétel várható. Új beruházás a Jókai Mór utcának a Korona előtti piactér kövezése 18 000 P és a sétatéri fasor aszfaltozása 8 500 P-ös költséggel. Parkok, sétányok karbantartása 25 000 pengő. Utak fenntartása 34 900 P, új út építése 40 000 P-ös költséggel a Gabonatartházhoz vezető út. A Király, Horthy és Szentháromszági utak építésére felvett kölcsönök törlesztésére 43 000 P, a gyalogjárók kölcsönének törlesztésére 30 000 P, az előirányzat. Kültérileti utak karbantartására 6 000 P. Utcák, terek tisztítása 45 000 P. Villamosműnek közvilágításra 25 000 P. Közutak fenntartása és építése 9 000 pengő.

Városi épületek fenntartása 72 000 P. Új épület építés 40 000 P költséggel a Kandai és Sárhádi orvosi rendelők céljára. 10 000 P-ös költséggel tűzoltó szertár építése Homorudon. A házilag kezelt mezőgazdasági ingatlanoknál több a kiadás ugyan, de több a bevétel is, míg az erdőgazdaságnál új erdőültetés s a szerb megszállás alatt történt gyér erdőültetés miatt 3 700 P-ös ráfizetés mutatkozik. Kölcsön-szolgáltatásokra 149 345 P. A főbb bevételek. Általános kereseti adó változatlanul 6% mellett 190 000 P. Borfogyasztási adóból 221 500 P. Itt u. i. a díjtétel literenként kormányrendelet folytán 16 f ről 40 f-re emelkedett. Hús- és szeszfogyasztásból 39 000 P, szeszfogyasztásból 17 000 P ásvány és szikvíz adóból 8 900 P. Italmérsi illetékekből 12 000 P, Forgalmi adó részesedésből 50 000 P, Államsegélyekből 160 000 P. Vigámi adóból 10 000 P. Közeletvámért kormánytól kártalanítás 70 000 P. Villamosüzemnyereség 40 000 P. Végeredményében az összes szükséglet 1, 735.140 P, amire fedezet 1, 510.734 P. A hiány a 282 000 P, pótdálap 80% ából nyer fedezetet. Az önnálló intézményeknél a Villa-

mosműnél bevétel 256 528 P. Átkelési üzennél 93 515 P. Köz-munkaalap 40 350 P, gimn. nevelőintézet 104 437 P, Magyar Norma-alap 19 200 P. Közleléssel kapcsolatos kiadásokra államsegély 56 200 P.

A költségvetéshez, amely bár magán hordja a háború okozta nehézségeket, *Vitéz Szőnyi Alajos* polgármester és *Herger Zoltán* főszámtanácsos reális pénzügyi politikájuknak kitűnő eredménye, *Kecskés Lajos* szőlő hozzá-fel-szólalásában rámutatott a ház ingatlan magas terheire, amely a pótladó 50% t viseli, jóllehet a ház, mint ilyen inkább tőke konzerváló, miért is kéri a város polgármesterét hasson oda, hogy a házadó terhet csökkentse a földadó terhére, amely ma jobban elbírná a magasabb terheket. Majd kifogásolta a mohácsi polgáriiskola épületének fenntartására megállapított 3.200 P-ös

hozzjárulást. A költségvetést elfogadja. *Vitéz Szőnyi Alajos* válaszában hangsúlyozta, hogy maga a ház ingatlan nem lehet egyedüli jövedelemforrás s amellett kívánatos, hogy a háztulajdonosnak legyen főfoglalkozása is, s miután a házadó 4 béke években is egyik legnagyobb jövedelemforrása volt az államnak, elismerve a ház ingatlanra nehezedő terhet a házadónak a földadó terhére való csökkentése ma nem oldható meg. A polgáriiskola épületével kapcsolatos hozzájárulást a Belügyminiszter allapította meg s így annak összegének emelése nem a város képviselőtestületén mulik. A polgármester választát a képviselőtestület tudomásul vette s a költségvetést egyhangúlag elfogadta.

Kisebbségi jelentőségű ügyek tárgyalása és elfogadása után a közgyűlés véget ért.

## Van-e szüksége Mohácsnak muzeumra?

Nemzeti nagylétünk nagy temetője Mohács, olvashatjuk a költő szomorú szavait történelmi könyvekben, hallhatjuk beszédekben. Mohács valóban a nemzet történelmének fontos állomása volt s amikor az ország különböző helyeiről egy egy iskola, egyesület elzarándokol a nemzet nagy sírhelyéhez bizonyos fokú családottságot látunk a szemlélődők arcán.

A nagy csatát helyén virágozó búzatáblák, a Cseleptak partján szerény kis oszlop, a csatakápolnában elhalványuló két csatakép itt-ott épületekben mint pl. a városháza stílusában némi utalás az elmúlt török időkre, de egyébként a nagy történelmi dráma látható, érzékelhető nyomai alig vannak. Ez végeredményben talán természetes is, mert hiszen a csataterén egyesek úgy gondolják még ma is talán elszórt fegyverek hevernek garmadában, vagy ha pedig ha kissé megturják a földet magyar és török vitézek csontvázait fogja felvetni a föld.

400 esztendő mérhetetlen nagy idő egy olyan nemzetéletében, amely annyi vészen és viharon ment át, hogy valóban az emlékeket eltörölte a föld színéről a rákövetkező századok rohanása, újabb történelmi fordulatok. — A történelmi értékek megmentése és konzerválása az utókor számára van pedig annyira fontos, mint a jelenben élő nemzetnek mindennapi életéért folyó erőfeszítései. Ma amikor a nemzetek léte és nem utolsó sorban területi épsége sokban függ attól vajjon milyen idő óta birtokolja azt a területet, amelyen megtelepedett, vajjon milyen kultúrával rendelkezett mikor hazát foglalt, szinte sorsdöntően fontos egy egy régi lelet, amely fényt derít a múltra. Erdély kérdésében pl. a honfoglalási magyar katonai sírjának feltárása minden papír okoskodásánál ékebb bizonyíték. Az emberek nagy tömegének nincs érzéke a régmúlt és mult dolgait iránt s így a muzeumokat csak mint haszontalan régi holmik, gyűjtő helyét tekintik s bizonyos lenézé mosollyal intézik el. Pedig a

magyarság nagy perében a honfoglalás kori leletek az árpád kori és árpádházi királyok sírjainak, várainak, festészetnek, iparnak, ötvösiparnak felfedése éppen ellenkezőt mutat, mint amit a „pogány“ magyarokról, a külföldi irodalom olyan kedvteléssel írogatott s sajnos amivel a magyarság nem törődött, pedig ma minden bizonnyal könnyebb lenne a sorsunk, mert legyünk őszinték a magyarságot most kezdik csak tulajdonképpen megbecsülni és megismerni, annak minden nemzetel versenyképes iparát kereskedelmét, magas kultúráját, műveltségét és sok szép és jó népi tulajdonságát.

Hol volt a mohácsi csata, hogyan állt fel a magyar hadsereg, mennyi volt a török száma, mi volt annak a felvonulása, mi okozta a végzetes tragédiát, vajjon lényeg a Cseleptakban lelte a király halálát, nem esett-e orvítáadás áldozatiúl, milyen volt Mohács a csata előtt és után, mind mind lényegében feleletre váró kérdések, mert ami a csatakörül kifomálódott mind hipotézis Brodaries krónikája kivételével, aki azonban nem katonai szemmel nézte a mohácsi csatát és annak lefolyását?

Szükség van tehát olyan intézményre, amely összegyűjtve a mohácsi csatára vonatkozó adatokat, tudományos alapon is foglalkozzék a mohácsi vészt megelőző, azt követő időkkel, s főleg foglalkozzék a csatával, II. Lajos király halálával stb.

Ez a gondolat vetette fel a muzeum megalapítását, amelyet *Brand Ede* ny. polgári iskolai igazgató kezdeményezett s sok esztendei munka után, ma a muzeum ott tart, hogy saját házában nyithatta meg kapuit az érdeklődők számára, nem utolsó sorban a tudományos világnak is igen sok értékes anyaggal tud már szolgálni.

A mohácsi II. Lajos muzeum Kossuth Lajos utcai székházában *Ete János* ny. körjegyző a muzeum agilis és fáradhatatlan elnökének vezetése mellett hét teremben nyertek elhelyezést a muzeum értékes tárgyai. Az első teremben a mohácsi csatával

kapcsolatos térképeket, képeket, könyvtárt találjuk, itt nyertek elhelyezést Mohácsra vonatkozó régi térképek, rézkarcok, e teremben foglal helyet az értékes magyar és külföldi éremgyűjtemény. A második teremben a csatára vonatkozó fegyverek, mellvérték sarkantyúk, ágyúgolyók, képek, az első és második világháborúra vonatkozó emlékek, *Ádám Imre* költési ref. lelkész hagyatékából értékes római kori leletek, valamint a muzeum bronzkori leletei nyertek elhelyezést ügyes csoportosításban. A harmadik teremben értékes fegyvergyűjteményt találunk Kétségtelenül e terem legértékesebb lelete honfoglalás kori magyar vitéz sarkantyú, öv, nyilmaradványai, amelyek azt igazolják, hogy Mohács környéke is magyar területté vált már a honfoglalás után azonnal. A negyedik teremben természetrajzi érdekességek találhatók, régi háztartási cikkek. Az ötödik teremben a mohácsi céhek ládái, zászlói, vetik fel egy régi érdekes korszak minden érdekességét. A céh ládáiban foglalt iratok tanulmányozása és feldolgozása Mohács városának történetében sok értékes adattal szolgált minden bizonnyal.

A többi termék néprajzi termek. A város és környékének néprajzi viseleteit, bútorait, értékes csipkeit, fejlett háziiparának termékeit mind megtaláljuk itt ügyes elrendezésben.

Sok munkát jelentett a nagy anyagnak ez a szemléltető összeállítás s ha azt akarjuk, hogy Mohácsra fokozottabb mértékben figyeljen fel az egész ország s Mohácsot a mohácsi vésznek, mint a nemzet történelmének oly fontos és tragikus idejének mauzóleumává tegyük, akkor kétségtelenül fontos e muzeumnak még további gyarapítása annyira, hogy az ország különböző muzeumaiban, valamint magánosok kezén levő leletek itt nyerjenek majd elhelyezést. Így pl. helyes lenne a csata kápolnában elhelyezett két monumentális festménynek restaurálása s a muzeum valamelyik termének átalakításával annak a muzeumban való elhelyezése.

A muzeum egyébként egész napon nyitva van. Beléptidő személyenként 40 fillér.

## Német nyelvtanfolyamok felnőttek számára.

A Német Tudományos Intézet az ország különböző városaiban a német magyar kulturegyezmény keretében ingyenes nyelvtanfolyamokat rendezett, amelyek általában igen látogatottak voltak. Mohács közelében Pécselt, Szigetváron, Siklóson voltak az elmúlt esztendőkből német tanfolyamok haladók és kezdők számára. Az 1943—44 ik iskola évben a mohácsi gimnázium bekapcsolódásával Mohácsra is megrendezésre kerül egy esti tanfolyam amelyen a gimnázium német szakos tanárai lesznek az előadók. A tanfolyam két félévből áll s a tanfolyam idejét a résztvevők többsége által megjelölt időben heti két órában bonyolítják majd le kezdők és haladók számára. Beíratási díj mindkét fél évre 9 P. Kezdetét októberre tervezik.

## Rádióiskola.

Szeptemberben vagyunk s ilyenkor lázas szemű sürgölődő-forgolódó iskolásgyerekekkel szoktak tele lenni a könyvkereskedések, az iskolák környékét ellepik, a vakáció örömeitől kipihent diákok, szülők vesznek búcsút gyermekeiktől s utolsó szavuk is a szeretetből fakadó oktatás szava. A háború okozta intézkedések ezuttal elvették a szeptember iskolai lázát, mert a tanítósok Mohácsra is csak november hó 3-án kezdődnek. Hosszú két hónap áll tehát az ifjúság rendelkezésére, amelyet azonban nem szabad, hogy semmittevésel töltsön el, hanem e két hónapot hasznos munkával kell, hogy eltöltsön s főleg az új iskolaév anyagával is kell, hogy foglalkozzék. Ezt a célt szolgálja részben a *kultuszminisztérium rádióiskolája, amely szeptember hó 14-én délelőtt fél 9 órakor kezdődik s délelőtt 10 óráig tart.* Megnyitáskor *Szinyei Mersé Jenő* közoktatóügyi miniszter intéz rádióbeszédet a tanuló ifjúsághoz. Az előadássorozat három csoportba osztja az ifjúságot. Első csoport a 6—10 éves, második csoport a 10—14 éves, a harmadik pedig a 14—18 éves diákság. A kultuszminisztérium már részletesen kidolgozta az előadássorozat anyagát. Ezek az előadások nem szabályos, iskolászerű tanítások lesznek, hanem inkább mindegyik korosztálynak megfelelően a figyelem ébrentartása és különböző ismereteknek megfelelő módon való terjesztése. Az előadások részben ismert anyagot közölnek részben megoldandó feladatokat közvetítenek, végül utmutatást adnak a szülőknél és tanulóknál arra, hogy a meghosszabbított vakáció idejét miképpen hasznosítsák.

A rádióiskola gondolata örömmel tölti el a szülőket s nem utolsó sorban a tanulókat is éppen ezért lehetővé kell tenni, hogy minden tanuló tehát a 6 évestől a 18 éves korig minden körülmények között résztvehesen ezen rádióelőadásokon. A rádió ma Mohács városában is meglehetősen sok házban megtalálható, még sem annyi helyen, hogy minden diák egyedül halgathassa, éppen, ezért *meg kell szervezni a csoportos hallgatást.* Elsősorban maguk a diákok és azok szülei igyekezzenek gyermekeik rádióval nem rendelkező osztálytársait meghívni, ennek az a jó előnye is megvan, hogy az előadás után megtárgyalhatják az egybejötték a közvetített anyagot. Kívánatos, hogy olyan rádiótulajdonosok is bekapcsolódjanak, akiknek nincsenek, vagy nincsenek iskolaköteles gyermekei. A cél az legyen, hogy minden, akár elemi, akár középiskolai tanuló az előadásokat meghallgathassa.

Hisszük, hogy ezt a kérdést is, a város közönsége nemes hazafias lelkiületét mutató multjához méltóan fogja megoldani s szeptember 14-én és utána egy-egy rádióval rendelkező házban buksi fejek fogják hallgatni nagy igyekezettel a készüléket, a rádiótulajdonosok pedig a szülői örömeiken kívül a pedagógiai örömeik élvezői lesznek. Az ifjúsággal való foglalkozás

mindig nemes s az sohasem válhat unalmassá, ma azonban a háború vérzivatarában elsőrangú nemzeti kötelesség is.

## Téliruhataralmu csomagok küldése hadművelleti területre.

A hadművelleti területen lévő honvéd- és munkaszolgálatos egyének részére téli ruhaneműt és ovócikket tartalmazó csomagok küldését a magyar királyi honvéd vezérkar főnöke engedélyezte.

1. Minden egyén részére egy ilyen csomag adható fel.

2. A feladás ideje szeptember hó 10. től 30-ig. Vidéken a csomag bármely póstahivatalban, de csak a délelőtti órákban adható fel.

3. A csomag súlyhatára 10 kg.

4. A csomagban kizárólag téli ruhaneműek, vagy ovócikkek küldhetők, és pedig: ujjas, irhamellény, bekecs, bundabélés, téli ing, alsónadrág, téli harisnya, kapca, kesztyű (szörme, kötött) haskötő, térdmelegítő, érmelegítő fülvédő, nyaksál, takaró, meleg sapka (kucsma, hósapka) csizma, cipő, melegítő készülék (hőpalack).

5. A csomagokat a feladás alkalmával nyitva kell bemutatni, hogy a felvevő póstaalkalmazott annak tartalmát ellenőrizhesse.

6. A csomagok burkolata csak zsák, vagy tartós vászon lehet, melyet a tartalom ellenőrzése után kell bevárni.

7. A csomagot a tábori postai díjszabásnak megfelelően díjazák. Nyomatékosan felhívjuk a közönség figyelmét, hogy mind a csomagolásnál, mint a csomagok olvashatóan való címzésénél mindenki gondosan járjon el és a csomag címlapjának, másolatát, valamint a tartalomról egy jegyzéket a csomagban helyezzen el, mert csak így biztosítható, hogy a csomagok ép állapotba és késedelem nélkül kerüljenek a címzettekhez. A téli ruhanemű tartalmú csomagok feladásához két bélyegjegy, vagy külön engedély nem kell. A munkaszolgálatosok hozzátartozóinak figyelmét felhívjuk, hogy csak azok részére adjanak fel téli ruha tartalmú csomagot, akiknek a Tábori posta számát megkapták.



— **Kitüntetés.** A Kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére, több mint öt évi főispáni működése alatt szerzett kiváló érdemei elismerésül **Nikolits Mihály** Baranyavármege és Pécs szab. kir. város főispánjának a Magyar Erdemrend Középkeresztjét adományozta. Népszerű és közszerepben álló főispánunk munkásságának Kormányzói elismerése a megyében s így Mohácson is osztatlan örömet váltott ki s a magas kitüntetés alkalmából úgy a Város, mint a Magyar Élet Párt mohácsi szervezete szeretettel köszöntötte **Nikolits Mihály** főispánt s biztosította őt a további eredményes együttműködésről.

— **Egyházmegyei hírek.** **Virág Ferenc** dr. megyéspüspök **Kanizsai Vendel** mohácsi belvárosi káplánt pécs-budai külvárosba, **dr. Kopcsányi Miklós** káplánt Mohács belvárosba helyezte át, illetve nevezte ki.

— **Halálozások.** Fialat életek szálltak pihenőre a mohácsi temetőbe. **Jávor Zoltán** karp. lov. tűzér tizedes, jogszigorló **Jávor Béla** és **Dzsinitz Boriska** 22 éves fia, szeptember hó 6. án Mohácson elhunyt s a kérelhetetlen halál a szülők büszke reményét szakította ketté. Temezése igen nagy részvét mellett szeptember 8. án volt a mohácsi temetőben. Ifjú honvédet levont bajtársai a zenekar gyászindulója mellett helyezték örök nyugalomra. Halálát **Jávor Béla** és felesége **Dzsinitz Boriska** szülei, **Szendró Odónné Jávor Magda** testvére, özv. **Dzsinitz Istváné** nagyanyja és kiterjedt rokonsága gyászolja.

**Tárnoky Ferenc** életének 27. ik évében szeptember 9. én hosszú türelemmel viselt szenvedés után elhunyt. Temezése igen nagy részvét mellett 11. én volt a mohácsi temetőben. Korai halálát édesanyja **Balogh Károlyné Kécs Rózsa**, testvérei és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Hadiárvek neveltetése.** A Mohácsi Selyemgyár tisztviselői és munkásainak Bajtársi szolgálata ismét példátadóan mutatja meg hazafias áldozatkészségét. **Szenner Mátyás** és **Petrő István** a gyár alkalmazottai a keleti téli csatákban elűntek. A hátramaradt egy egy kiskorú árva neveltetési költségei fejében a gyár Bajtársi szolgálata havi 40–40 pengő összeget ajált fel **Szenner Mátyás** és **Petrő István**nak, s mint értesültünk a havi 80 P már egy egész évre biztosítva van. A gyár munkásai és tisztviselőinek e nemes szívből fakadt tette minden elismerést megérdemel.

— **A tanonciskolában megkezdődik a tanítás.** A tanker. kir. főigazgató újabb rendeletével úgy intézkedett, hogy az iparos-és kereskedőtanonc iskolában a tanítást haladéktalanul meg kell kezdeni. Ennek alapján a tanonciskola igazgatója felhívja a még be nem iratkozott tanoncokat, hogy a tavalyi tanítási rend szerint a legsürgősebben jelentkezzenek beiratkozásra. Beiratáskor 3 pengő tanszerdíjat kell minden tanulóknak befizetni.

— **Agyonsújtotta a villám.** Szeptember hó 1. én, szerdán Mohácson is átvonult vihar. **Albrecht kir.** herceg uradalmában halálos áldozatot követelt. **Péter Antal** 53 éves kiskundorozsmai időszaki mezőgazdasági munkás a hirtelen támadt vihar elől menekülve futásnak eredt, de mielőtt védelmet helyre juthatott volna utközben egy villám agyonsújtotta.

— **Országos vásár.** Szeptember hó 13. án, hétfőn Mohácson országos vásár lesz, melyre vérszentes helyről mindennemű állat felhajtható.

— **Öngyilkosság.** **Torma Balog Ferenc** 77 éves dunaszekcsői gazda, házában felakasztotta magát s mire rátaláltak már halott volt. A csendőrség megállapítása szerint tettét belsőszinűleg gyógyíthatatlan betegség miatt követte el.

— **Beiratás a ref. iskolában.** A református iskolaszék felhívja az iskolázott szülők figyelmét, hogy a legújabb rendelkezések szerint a református iskolában a beiratásokat folyó hó 10. és 11. én tartják meg. Az I–IV. o.-ban a rendes tanítás pedig 13. án, hétfőn veszi kezdetét. A VII–VIII. o. tanításiidejének kezdetét később fogjuk közölni a szülőkkel.

— **Új postai levelezőlapok.** A postai díjszabás egyes tételeinek megváltoztatása következtében a nyolc és 24 filléres levelezőlapok előállítására megszűnik. A távolsági forgalomban eddig használt 12 filléres levelezőlap helyett sötétzöld nyomású 18 filléres és ugyancsak sötétzöldnyomású 18–18 filléres válaszlevelezőlapok, a 20 filléres, 30 filléres zárt levelezőlapok és 12 filléres helyett 18 filléres értékjelzésű, de 20 fillér eladási áru megbízási lapok kerülnek forgalomba. Az eddigi barnaszínű 12 filléres levelezőlapok a helyi forgalom számára továbbra is megmaradnak.

— **Járjunk magyar ruhákban nemzeti ünnepeinken.** Kaptuk az alábbi levelet. „Igen Tisztelt Főszekesztő Ur! A Mohácsi víz 417-ik évfordulójának gyászünnepe alig egy-két magyar ruhátviselő egyént láthatunk s legelőbb még az Istentiszteleten is kényelmes nyári ruhákban jelentek meg. Ha volt jó barátunk, ismerősünk temetési szertartásán tudjuk viselni a sötét ruhát, a nemzet gyászünnepe nem kötelez bennünket erre? Sokan tudom azt felelik erre: „Külsőség az egész“ Pedig nem az, mert bensőket mutatjuk meg vele, azt hogy átérezzük az ünnep jelentőségét és ezt az érzést — közös magyar érzést — akarjuk mások felé is a magyar ruha szuggesztív erejével kisugározni. Október 6. a a magyar nemzet történelmében újabb gyászos dátum, reméljük, hogy ezen ünnepségen már több magyar ruhát viselő magyart fogunk látni. Tisztelettel Aláírás

— **Lakásváltozás bejelentése.** A közellátási hivatal felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a következő negyedévi élelmiszerjegyek pontos kikézbíthatósága végett mindenki jelentse be szeptember 15. ig lakásváltozását a közellátási hivatal MFTR épületben elhelyezett helyiségében. A bejelentés elmulasztása következtében kézbíthatatlan jegyekért a hivatal felelősséget nem vállalhat. Egyben értesíti a hivatal a közönséget, hogy egyelőre az élelmiszerjegyeket, továbbá cipőtalványokat és a vásárlási könyvecskével kapcsolatos teendőket a MFTR épületben végzik, viszont a beszolgáltatással kapcsolatos ügyeket a városház épület 1. és 4. sz. helyiségben intézik el.

— **Gabonátárolásra alkalmas helyiségek bejelentése.** Mindazokat a helyiségeket, amelyeket az utolsó 3 gazdasági év valamelyikében kenyér vagy takarmánygabona, hüvelyes, olajos növény vagy egyéb mag tárolására használtak 1943. szeptember 15. ig a pécsi közellátási kormánybizottságra be kell jelenteni, a 195. sz. Budapesti Közlönyben közzétett mintának megfelelően. A bejelentést az köteles megtenni aki a helyiséget használja.

— **Alt Gyula Börgyár** és Kereskedelmi Rt. mohácsi cég 1942/43. évi zárszámadása: **Mérlegszámla.** Vagyon: Pénztárk.: P 30.737.47. Ingatlanok: P 425.942.92 Berendezés: P 180.916.30. Gépjárművek: P 27.684.37, Értékpapírok: P 70.762.30. Adósk: P 157.621.52 Gyártmány-félkész és anyagkészlet P 1,840,339.39 összesen: P 2,734.004.27, Teher: Alaptőke: P 600.000.— Tőketartalék: P. 235.600 — Értékcsökkenési tartalék alap I. P. 49.125.71 Értékcsökkenési tartalék alap II. P. 76.960.02. Megadózott tartalék: P 94.842.78, Beruházási hozzájárulás függő P 5.619.07. Értékkülönbséti tartalék P 733.814.81 Atmeneti: P 54.133.89. Munkás jöletli P 36.044.73. Elfogadványok: pengő 325.000.— Hitelezők: P 478.785.86. Nyereség P 44.077.40 összesen: P 2,734.004.27. **Eredmény számla:** Veszteség: Kereskedelmi költségek: P 86.150.35 Fuvarok: P 15.013.40. Adók: P 74.951.65. Kamatok: P 25.246.87 Jutalék: P 352.58. Elvesztett követelések: P 50.— Tiszti fizetések: P 51.323.35. Munkabérek: P 109.974.33. Leírások: Berendezés: P 16.969.84. Ingatlanok: P 5.144.85. Gépjárművek: P 4.811.04. Nyereség: P 44.077.40 összesen: P 434.065.71. Nyereség: Nyereség áthozat 1941/42. évről pengő 246.86 Gyártás: P 433.818.85 összesen: P 434.065.71

— **Kezdjük meg az őszi szántást.** Az aratás, betakarítás és cséplés befejezése után minden gazda hozzakezd az őszi szántáshoz. A munkálatok megkezdésével kapcsolatban illetékes helyről felhívják a gazdákat figyelmét arra, hogy a termésbeszolgáltatás mai rendje a jövő gazdasági évben is érvényben marad. Éppen ezért a gazdák ügykészíték el számvetésüket és úgy osszák be szántóföldjeiket, hogy a kataszteri tiszta jövedelem alapján kivett búzaegységeket be tudják szolgáltatni. Minden gazda úgy kezdjen tehát hozzá az őszi munkálatokhoz, hogy szántóföldjének megművelésével megkönnyítse a maga számára a beszolgáltatási kötelezettségek teljesítését.

— **Kötelességet keressünk.** A háború okozta kényszerű eltolódás az iskola év kezdetében nem mehet a magyar s így a mohácsi diákság szorgalmának és munkaszeretetének kárára. Addig is míg esetleg illetékes helyről nem szervezik meg a diákság rendszeres foglalkoztatását az iskolaév kezdetéig minden diák igyekezzék magát hasznossá tenni, bármily elfoglaltságban is. Két hónap hosszú idő s ha minden diák ezen idő alatt hasznos munkát végez az a nemzet szolgálata szempontjából sok és hasznos munkát jelent. Vállalatok és cégek is bizonyára szívesen alkalmazzák hacsak két hónapra is a diákokat, de ezektől eltekintve csak lelemény és munkaszeretet kell s minden diák meg tudja találni képességeinek és hajlamanak megfelelő elfoglaltságot. Jusson eszünkbe néhai **Telegdi Pál** jelszava: **Keressük a kötelességet.**

— **Korpa-igénylés.** Akik korpát óhajtanak kiutalás útján kapni, ebbeli szándékukat azonnal feltétlenül jelentsék be a városházán az 1. sz. közellátási hivatalban.

## OMNIA FILMSZÍNHÁZ

Szeptember 10—11—12—13

## „Késő“

Szeptember 14—15

Boldogság  
komédiája

— **Anyakönyvi bejegyzések**  
1943. szept. 3 től szept. 10 ig.  
**Születések:** Zombori Anna,  
Wahl László József, Lapadatovics  
Dusánka, Rummelhardt Ferenc,  
Pók György, Zeitvogel Antal  
István, Saághy Mária, Józsa-  
Dénes István, Kósz Terézia,  
Hegyí János Lajos, Pap István,  
Kovácsics János.

**Házasságkötések:** Bánfai Sándor és Papp Augustza, Turi Ferenc és Farkas Julianna, Szabó József és Heiszky Julianna, Klement Ferenc és Roharik Mária, Kling Gábor és Szabó Izabella, Kubatov Antal és Kiss Erzsébet.

**Haldőzsök:** Haramza Mária Katalin 4 hónapos, Jávör Zoltán János 22 éves, Vesztorovics Vera 3 éves.

— **Gabona bejelentés.** A köz-  
élelmezési hivatal megállapította,  
hogy egyes gazdák a cséplőgép  
felelős vezetőjével összejárva a  
tényleges termésnél kisebb ter-  
méseredményt tüntettek fel, ezért  
felhívja a gazdálkodók figyelmét  
a következőkre: 1. Mindazok a  
gazdálkodók és cséplőgép felelős  
vezetők, akik 48 órán belül a  
közélelmezési hivatal városházán  
levő 4. sz. helyiségében bejelen-  
tik és pótlólag bejegyeztetik a  
cséplés folyamán elitkolt és a  
m. kir. rendőrség, illetve csend-  
őrség által eddig még le nem  
foglalt, illetve fel nem mért  
gabonakészletüket, mentesülnek  
az elközbástól és az egyéb bü-  
ntetőjogi következményektől, ha  
az ellenőrző mérések a bejelen-  
téseket igazolják. 2. A beszo-  
glatási kötelesség nem teljesítése  
esetén — a tapasztalt visszaél-  
ések miatt — a cséplési eredmé-  
nylap csak abban az esetben szol-  
gálhat a gazda indokolásául, ha  
a nyilvántartó hatóság megállá-  
pítása szerint a cséplésnél vissza-  
élés nem történt.

— **Mi szükséges vidékiek bu-  
dapesti tartózkodásához?** Buda-  
pest Székesfőváros Idegenfor-  
galmi Hivatala felhívja Budapestre  
kiszülő vidékiek figyelmét, hogy  
hozzanak magukkal állandó lakó-  
helyük szerint illetékes közellá-  
tási hivaltól közellátási igazol-  
ványt és megfelelő mennyi-  
ségű kenyér, zsír és lisztváltó-  
jegyet. A közellátási igazolvány  
és az ideiglenes budapesti be-  
jelentőlap felmutatása ellenében  
a budapesti lakóhely szerint ille-  
tékes közellátási hivatal megfe-  
lelő mennyiségű húsjegyet bo-  
csát az utas rendelkezésére. A  
vidéki önellátók váltójeget szük-  
ségletüket biztosítása vegelt lakó-  
helyük szerint illetékes közellá-  
tási hivatalhoz forduljanak.

**HIRDESSZEN a  
Mohácsi Hirlapban.**

## SPORT.

Indul a bajnokság!

Háromhónapos hosszú nyári  
pihenője után újra utjára indul  
a kerek labda. A futball rajon-  
gói újra hódolhatnak kedvenc  
sportjuknak. Vasárnap délutánon-  
ként újra hangos lesz a mohácsi  
sportpálya. Ebben az idényben  
11 csapat vesz részt a bara-  
nyai I. osztályban. Így minden  
vasárnap egy csapat pihen. Most  
vasárnap d. u. fél 5 órai kezdés-  
sel itthon játszik az MTE. Ellen-  
fele a pécsi Postás SE lelkes  
csapata lesz. Reméljük a hazai  
csapat szép és jó játékkal itthon  
tartja mindkét bajnoki pontot.

**Uszóverseny szeptember 12-én.**

A Magyar Uszósportegylet ez év-  
ben is változatlan erővel folytatja  
az ország uszósportjának meny-  
nyiségi beszerzését. E munká-  
jában elsősorban az a cél vezérli,  
hogy minden magyar fiú és leány  
tanuljon meg uszni, honvédelmi,  
népegészségügyi, életvédelmi és  
sport szempontból. Ezért ez év-  
ben is megrendezi szeptember  
12-én az országos uszóversenyt,  
amelyen minden 11—21 éves  
fiú és leány résztvehet. Az orszá-  
gos uszóversenybe Mohács ifju-  
sága is bekapcsolódik s úgy a  
Leventeegylet mint a Mohácsi  
Torna Egylet és a Buvár Kund  
vízicserkészcsapat a vasárnapi  
uszónapra megtették a szüksé-  
ges előkészületeket. Az uszóver-  
seny keretében lebonyolításra  
kerül az ifjúsági és senior táv-  
verseny a DGT hajóállomástól a  
partfürdőig. Mindazok a versen-  
zők, akik a távversenyben, akár  
mint valamely egyesület uszó-  
csapatának tagjai akár pedig  
mint egyéni versenyzők — az  
utóbbiaknál korra tekintet nélkül  
részt venni óhajtanak — vasár-  
nap délután háromnegyed 2  
órákor a vízicserkészek felső  
dunasori telepe előtt gyülekez-  
zenek. A rajt a DGT hajóállomá-  
súls legalsó kikötője előtt lesz  
délután 2 órákor. A rövidtávu  
versenyek a partfürdő előtt ke-  
rülnek lebonyolításra. Itt mind-  
azok a fiúk és lányok, akik 50  
méter leuszásával uszástudásu-  
kat igazolják művészi kiállítású  
emléklapot kapnak. Ezenkívül  
lebonyolításra kerül 100 méteres  
gyors-, hát- és mell uszás gyer-  
mek, ifjúsági és senior versen-  
zők részére. Ifjúsági versenyzők-  
nél felső korhatár 19 év. A 100  
méteres versenyek során kerül-  
nek kiosztásra a Buvár Kund és  
Honvéd díszes emléveretek.  
Erőssé és magabizóvá kell tenni  
az ifjúságot, erre nevel az uszás,  
mert uszástudás katonai erény  
s testünk minden részét egyen-  
letesen edzi és fejleszti az uszás,  
egészségünket fenntartja és ápolja.  
Hiszünk, hogy Mohács ifjúsága  
az uszóversenyre nagyszámmal  
fog felvonulni. A versenyre je-  
lentkezni lehet **Ritter Jenő** órá-  
s és ékszerész üzletében, de a  
jelentkezéseket a vízicserkésze-  
lepen és a partfürdőnél a ver-  
seny napján is elfogad a rende-  
zőség.

**MTE—Németbolyi LE 6:1 (1:2)**  
Mohács. Barátságos. Vezette: Pa-  
zaurek.

Bajnoki idény megindulása  
előtt a 8-i ünnepen a németbolyi  
leventéket látta vendégül a

mohácsi egyesület. Nagyon gyen-  
ge volt az ellenfél és nem igen  
lehet bírálatot mondani játékosai-  
ról. Állandó fölény mellett ér-  
tük el góljainkat.

Góllövő: Német 2, Müller 2  
és Martinovits 2, ill. Ziegler.

**Felelősszerkesztő:**  
**DR SZKLADÁNYI LÁSZLÓ**  
Laptulajdonos és kiadó:  
**FRIDRICH OSZKÁR**

## Nyilttér.

(Az ezen rovatban foglaltakért nem  
vállal felelősséget a szerkesztőség.)

## Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, akik felejtethetlen  
drága fiunk

## JÁVOR ZOLTÁN

jogszigorító, karp. lov. tüzér tizedes

elhunyta alkalmából mély gyá-  
szunkat a temetésén való meg-  
jelenésükkel, részvénytámasztá-  
sukkal, koszorú vagy virág küld-  
ésével enyhíteni igyekeztek,  
valamint a Leventezenekarnak  
és katonai hatóságnak ezúton  
mondunk hálás köszönetet.  
Mohács, 1943. szeptember hó.

**A gyászoló család.**

Ügyes házvezetőnőt  
felveszek:

**Weber Ádám** asztalos  
Mohács-sziget. Porond. 10.

Külföldön képzett hölgy

**franciát, németet és angolt tanít**  
jutányosan. Cím a kiadóhivatalban.

Különbejárátú

## bútorozott szoba

kiadó. Széchenyi-tér 13.

A honvédelmi minisztérium

által engedélyezett

légoltalmi fénycsökkentő

## FEKETE LAMPION

kapható

**FRIDRICH OSZKÁR**

könyv- és papírkereskedésében.

## MEGHIVÓ

Az Alt Gyula Börgyár és Kereskedelmi Részvénytársaság

## XXI. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

1943. évi szeptember hó 27-én 18 órákor tartja

a saját hivatalos helyiségében, melyre a t. Részvényeseket  
tisztellel meghívja.

Mohács, 1943. évi szeptember hó 7.

**Az Igazgatóság.**

## NAPIREND:

1. Jegyzőkönyv vezetésére a jegyzőnek s a hitelesítésre két részvényesnek kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése és ezzel kapcsolatban az 1942/43. évi zárszámadások és mérleg bemutatása és megállapítása, továbbá javaslat a tiszta nyereség felosztására.
3. Határozat a felmentvények megadása tárgyában.
4. Három igazgatósági tag megválasztása öt évre.
5. Egy felügyelőbizottsági tag megválasztása három évre.
6. Az alapszabályok 24. §-ának módosítása.
7. Esetleges indítványok.

JEGYZET: Az alapszabályok 15. §-a értelmében minden részvényes, aki a közgyűlésen részt óhajt venni, részvényeit legalább 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt a részvénytársaság pénztáránaél térítvény ellenében tartozik letenni.

Piaci árak: a szerdai  
heti piacon:

Buza	40.— P
Rozs	37.— P
Takarmányárpa	36.— P
Sörárpa	40.— P
Zab	40.— P
Morzolt tengeri	23 50 P
Bab, fehér	80.— P

## ERVEZEST

ÚJ ÉPÜLETEKRE ÉS

ÁTALAKÍTÁSOKRA,

beadványi rajzok és azok sokszorosítása,  
úgy magánépítetők, valamint kőműves-  
iparosok részére, vidékieknek is mér-  
sékelt áron, szakszereűen készít

**SPERL JÁNOS**

építőmester. Mohács,

Széchenyi-tér 13. sz.

Előírás szerinti 5 kg-os légoltalmi

## homokzsákok

kaphatók:

**Fridrich Oszkár**

könyvkereskedésében Mohács

Bakács utca **ház** szabad kéz-  
12. számú **ház** ből eladó.

Érdeklődni lehet ugyanott.

## BORT

fehér és szinesárut

minden mennyiségben a leg-  
magasabb napi áron állandóan  
vásárolok. Must eladásokra  
előjegyzéseket elfogadok.

## Bauer József

bornagykereskedő

Horthy Miklós út 27.

## Felhívás!

A Kölked község Előjárósága  
által 1943. évi szeptember hó 5-i  
Mohácsi Hirlapban megjelent  
3356/1943. számú

**korcsmai árverési**  
hirdelményben az **árverés napját**  
**szeptember 12-re**  
(vasárnapra) helyesbítjük.

Mohács, 1943. szeptember 7.

**Községi Előjáróság**

**Kölked.**